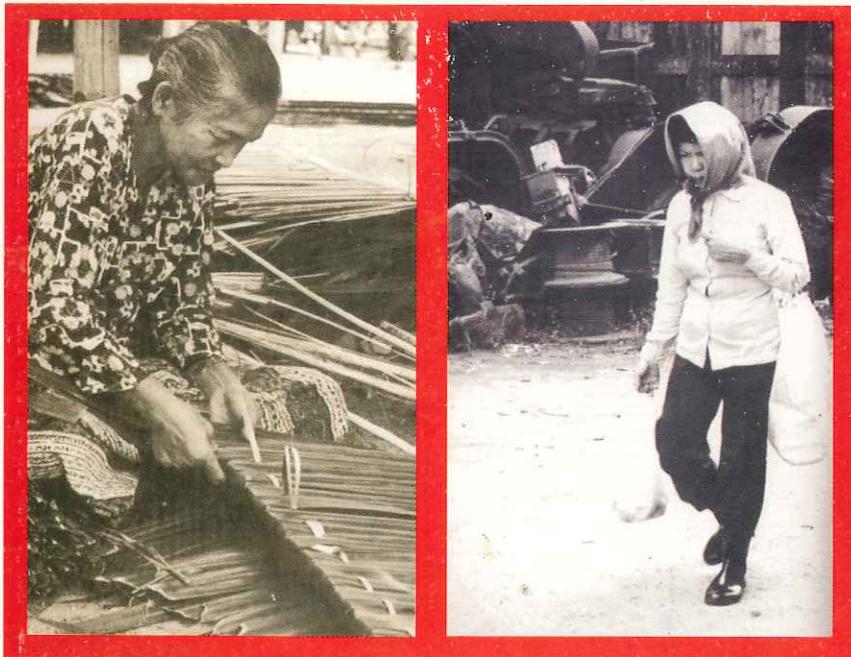

KONVENTSYEN

MENGENAI PENGHAPUSAN SEMUA BENTUK DISKRIMINASI TERHADAP WANITA

Diterjemah & diterbitkan oleh:

ERA CONSUMER MALAYSIA

[Persatuan Pendidikan dan Penyelidikan untuk Pengguna-Pengguna, Malaysia]

KONVENTENSYEN

*mengenai
Penghapusan
Semua Bentuk Diskriminasi
Terhadap Wanita*

Diterjemah dan diterbitkan oleh:

ERA CONSUMER MALAYSIA

[Persatuan Pendidikan dan Penyelidikan untuk Pengguna, Malaysia]'

ERA CONSUMER adalah sebuah organisasi sukarela demokratik bukan bersifat politik dan tidak mendapat keuntungan. ERA memberi tumpuan kepada isu-isu yang merangkumi jaminan makanan, hak asasi manusia, alam sekitar, hak-hak pengguna serta hak wanita untuk membina suatu masyarakat yang adil dan saksama.

dibiayai
oleh

Friedrich Naumann
Stiftung

KONVENSYEN MENGENAI PENGHAPUSAN SEMUA BENTUK DISKRIMINASI TERHADAP WANITA

Negara pihak bagi Konvensyen ini,

Memaklumi bahawa Piagam Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu yang menegaskan tentang kepercayaan terhadap hak asasi manusia yang asas, maruah dan nilai diri seseorang manusia itu serta kesamarataan hak bagi lelaki dan wanita,

Memaklumi bahawa Perisyiharan Hak Asasi Manusia Sejagat yang mengesahkan prinsip penolakan diskriminasi dan mengisyiharkan bahawa semua manusia dilahirkan sebagai bebas dan sama dalam hal maruah dan hak serta berhak terhadap semua hak dan kebebasan, tanpa sebarang bentuk pembezaan, termasuk pembezaan berdasarkan jantina,

Memaklumi bahawa Negara Pihak kepada Kovenan Antarabangsa mengenai Hak Asasi Manusia mempunyai kewajipan untuk menjamin kesamarataan di antara kaum lelaki dan wanita untuk menikmati semua hak ekonomi, sosial, kebudayaan, sivil dan politik,

Mengambilkira konvensyen antarabangsa yang dibuat di bawah naungan Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu dan agensi yang khusus bagi memupuk kesamarataan hak di antara kaum lelaki dan wanita,

Memaklumi juga terhadap resolusi, pengisyiharan dan cadangan yang diterima pakai oleh Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu dan agensi yang khusus bagi memupuk kesamarataan hak di antara kaum lelaki dan wanita,

Prihatin, walaupun wujudnya pelbagai instrumen yang meluas ini, namun diskriminasi terhadap wanita masih terus wujud,

Mengingatkan bahawa diskriminasi terhadap wanita adalah mencabuli prinsip kesamarataan hak dan kehormatan maruah, merupakan halangan kepada penyertaan wanita, sama seperti kaum lelaki, di dalam kehidupan politik, sosial, ekonomi dan

kebudayaan negara masing-masing, menghalang pertumbuhan kemakmuran masyarakat dan keluarga serta menyukarkan perkembangan keupayaan wanita di dalam perkhidmatan untuk negara dan kemanusiaan,

Prihatin bahawa di dalam keadaan kemiskinan, wanita mempunyai peluang yang paling sedikit untuk mendapatkan makanan, kesihatan, pendidikan, latihan dan peluang terhadap pekerjaan dan keperluan lain,

Yakin bahawa pembentukan order ekonomi antarabangsa yang baru berdasarkan ekuiti dan keadilan akan menyumbang secara yang bermakna ke arah pemupukan kesamarataan di antara kaum lelaki dan wanita,

Menekankan yang pembasmian dasar aparteid, dalam semua bentuk perkauman, diskriminasi kaum, kolonialisme, neo-kolonialisme, sifat agresif, pekerjaan asing dan kekuasaan serta campurtangan dalam urusan dalaman di sesuatu negara itu adalah penting ke arah menikmati hak kaum lelaki dan wanita sepenuhnya,

Menegaskan bahawa memperkuatkan keamanan dan keselamatan antarabangsa, keredaan terhadap ketegangan antarabangsa, kerjasama di antara semua negara tanpa mengambil kira sistem sosial dan ekonomi mereka, perlucutan senjata secara umum dan lengkap, khususnya perlucutan senjata nuklear di bawah kawalan antarabangsa yang ketat dan efektif, pengesahan prinsip keadilan, kesamarataan dan faedah bersama dalam hubungan sesama negara dan realisasi hak rakyat di bawah kekuasaan warga asing dan penjajah serta pendudukan asing terhadap ketentuan diri dan kebebasan, dan juga kehormatan terhadap kedaulatan nasional dan keutuhan wilayah, akan memupuk kemajuan dan perkembangan sosial dan akibatnya akan menyumbang ke arah pencapaian kesamarataan sepenuhnya di antara kaum lelaki dan wanita,

Yakin bahawa perkembangan sepenuhnya dan selengkapnya bagi sebuah negara, kebijakan sedunia dan keamanan memerlukan penyertaan maksimum wanita secara samarata dengan kaum lelaki dalam semua bidang,

Mengingati bahawa sumbangan berharga kaum wanita terhadap kebijakan keluarga dan perkembangan masyarakat, yang setakat ini masih belum diiktiraf sepenuhnya, kepentingan sosial keibuan dan peranan kedua-dua ibubapa dalam keluarga dan di dalam mengasuh anak-anak, serta kesedaran bahawa peranan wanita di dalam perkembangan zuriat tidak harus dijadikan sebagai asas untuk berlakunya diskriminasi

tetapi sebaliknya tugas mengasuh anak-anak memerlukan perkongsian tanggungjawab antara kaum lelaki dan wanita serta masyarakat keseluruhannya,

Menyedari bahawa perubahan terhadap peranan tradisional kaum lelaki dan wanita di dalam masyarakat serta keluarga amat diperlukan bagi mencapai kesamarataan sepenuhnya di antara kaum lelaki dan wanita,

Setelah menentukan untuk melaksanakan prinsip yang disediakan dalam Perisytiharan mengenai Penghapusan Diskriminasi terhadap Wanita dan, bagi tujuan itu, menerima pakai tindakan yang diperlukan untuk menghapuskan diskriminasi seumpama itu dalam apa jua bentuk dan pernyataan,

Telah bersetuju sebagaimana yang berikut :

Perisytiharan

1. Mengakui bahawa penghapusan diskriminasi terhadap wanita adalah suatu hak asasi manusia yang penting dan tidak boleh dilanggar dan mengakui bahawa penghapusan diskriminasi terhadap wanita adalah suatu kewajipan dan tanggungjawab bersama-sama bagi semua negara anggota dan ahli Perisytiharan ini.

2. Mengakui bahawa penghapusan diskriminasi terhadap wanita adalah suatu hak asasi manusia yang penting dan tidak boleh dilanggar dan mengakui bahawa penghapusan diskriminasi terhadap wanita adalah suatu kewajipan dan tanggungjawab bersama-sama bagi semua negara anggota dan ahli Perisytiharan ini.

3. Mengakui bahawa penghapusan diskriminasi terhadap wanita adalah suatu hak asasi manusia yang penting dan tidak boleh dilanggar dan mengakui bahawa penghapusan diskriminasi terhadap wanita adalah suatu kewajipan dan tanggungjawab bersama-sama bagi semua negara anggota dan ahli Perisytiharan ini.

4. Mengakui bahawa penghapusan diskriminasi terhadap wanita adalah suatu hak asasi manusia yang penting dan tidak boleh dilanggar dan mengakui bahawa penghapusan diskriminasi terhadap wanita adalah suatu kewajipan dan tanggungjawab bersama-sama bagi semua negara anggota dan ahli Perisytiharan ini.

5. Mengakui bahawa penghapusan diskriminasi terhadap wanita adalah suatu hak asasi manusia yang penting dan tidak boleh dilanggar dan mengakui bahawa penghapusan diskriminasi terhadap wanita adalah suatu kewajipan dan tanggungjawab bersama-sama bagi semua negara anggota dan ahli Perisytiharan ini.

Bahagian I

Fasal 1

Untuk tujuan Konvensyen ini, istilah “diskriminasi terhadap wanita” bermaksud sebarang bentuk pengasingan, pengecualian atau batasan yang dibuat atas dasar jantina yang mana mempunyai kesan atau tujuan untuk menjelaskan atau menolak pengiktirafan, kenikmatan atau perlakuan oleh wanita tanpa mengira status perkahwinan mereka, mengikut suatu asas kesamarataan di antara kaum lelaki dan wanita, untuk hak asasi manusia dan kebebasan asas dalam bidang politik, ekonomi, sosial, kebudayaan, sivil atau lain-lain.

Fasal 2

Negara Pihak mengutuk diskriminasi wanita dalam apa jua bentuk, bersetuju dengan semua cara yang sesuai dan tanpa sebarang kelewatan untuk membuat suatu dasar bagi menghapuskan diskriminasi terhadap wanita dan untuk maksud tersebut mengambil langkah:

- (a) Mewujudkan prinsip kesamarataan di antara kaum lelaki dan kaum wanita di dalam Perlembagaan negara masing-masing atau menggubal undang-undang lain yang sesuai sekiranya masih belum wujud lagi pada masa itu dan untuk menjamin melalui undang-undang dan cara lain yang sesuai untuk merealisasikan perlaksanaan prinsip ini;
- (b) Menerima pakai perundangan dan tindakan lain yang sesuai, termasuk sekatan di mana yang sesuai, melarang semua bentuk diskriminasi terhadap wanita;
- (c) Mengadakan perlindungan hak wanita menurut perundangan atas dasar persamaan asas dengan kaum lelaki dan menjamin melalui tribunal nasional yang cekap dan institusi awam yang lain, perlindungan yang berkesan terhadap wanita daripada sebarang perbuatan diskriminasi;
- (d) Menghalang daripada terlibat dalam sebarang tindakan atau perlakuan diskriminasi terhadap wanita dan memastikan bahawa pihak berkuasa dan institusi awam akan bertindak selaras dengan kewajipan ini;

- (e) Mengambil semua langkah yang bersesuaian untuk menghapuskan diskriminasi terhadap wanita oleh mana-mana individu, organisasi atau perusahaan;
- (f) Mengambil semua langkah yang bersesuaian, termasuk menggubal undang-undang, meminda atau memansuhkan undang-undang, peraturan, adat dan amalan yang wujud, yang boleh menyebabkan berlakunya diskriminasi terhadap wanita;
- (g) Memansuhkan semua bentuk hukuman peringkat kebangsaan yang mengandungi unsur-unsur diskriminasi terhadap wanita.

Fasal 3

Negara Pihak akan mengambil dalam semua bidang, terutamanya di dalam bidang politik, sosial, ekonomi dan kebudayaan, semua langkah yang sesuai, termasuk menggubal undang-undang, menjamin perkembangan dan kemajuan penuh untuk wanita, bagi tujuan untuk menjamin mereka menikmati hak asasi manusia dan kebebasan asasi mengikut suatu asas kesamarataan dengan kaum lelaki.

Fasal 4

1. Penerimaan pakai secara sementara langkah khas oleh Negara Pihak untuk mempercepatkan kesamarataan secara jelas di antara kaum lelaki dan wanita tidak harus dianggap sebagai diskriminasi seperti yang didefinisikan dalam Konvensyen ini tetapi tidak sedikit pun melibatkan pemelibaran ketidaksamaan atau piawaian berasingan; Langkah ini tidak akan diteruskan apabila matlamat untuk persamaan peluang dan layanan telah dicapai.
2. Penerimaan pakai langkah-langkah khas oleh Negara Pihak, termasuk langkah-langkah yang terkandung dalam Konvensyen semasa ini, bertujuan untuk melindungi sifat keibuan tidak harus dianggap sebagai diskriminasi.

Fasal 5

Menerangkan bahawa Negara Pihak akan mengambil semua langkah yang bersesuaian:

- (a) Untuk mengubahsuaikan corak perlakuan sosial dan kebudayaan kaum lelaki dan wanita, dengan tujuan untuk menghapuskan prasangka dan adat dan semua amalan lain yang mana berdasarkan kepada idea rendah diri atau tinggi diri oleh mana-mana jantina atau di atas peranan stereotaip untuk kaum lelaki dan wanita;
 - (b) Untuk memastikan bahawa pendidikan kekeluargaan turut memasukkan kefahaman yang betul mengenai sifat keibuan sebagai suatu fungsi sosial dan pengiktirafan tanggungjawab biasa oleh kaum lelaki dan wanita dalam mengasuh dan perkembangan anak-anak mereka, ia dapat difahami bahawa kepentingan anak-anak adalah asas dalam semua kes.

Fasal 6

Negara Pihak hendaklah mengambil semua langkah yang ber sesuaian, termasuk menggubal undang-undang, untuk membendung semua bentuk penyeludupan wanita dan eksplorasi terhadap pelacuran wanita.

Bahagian II

Fasal 7

Negara Pihak hendaklah mengambil semua langkah yang bersesuaian bagi menghapuskan diskriminasi terhadap wanita di dalam kehidupan politik dan awam untuk Negara dan, terutamanya untuk memastikan kepada wanita, di atas kesamarataan dengan kaum lelaki, hak untuk:

- (a) Mengundi di dalam semua pilihanraya dan referendum awam serta mempunyai kelayakan terhadap semua pilihanraya yang dibuat secara umum;
- (b) Menyertai dalam pembentukan dasar oleh kerajaan dan pelaksanaannya serta memegang jawatan awam dan menjalankan semua fungsi awam di semua peringkat kerajaan;
- (c) Menyertai badan bukan kerajaan dan persatuan yang berkaitan dengan kehidupan awam dan politik negara.

Fasal 8

Negara Pihak hendaklah mengambil semua langkah yang sesuai untuk menjamin kepada wanita, kesamarataan dengan kaum lelaki dan tanpa sebarang diskriminasi, peluang untuk mewakili kerajaan mereka pada peringkat antarabangsa dan menyertai tugas-tugas dalam organisasi antarabangsa.

Fasal 9

1. Negara Pihak hendaklah memberi kaum wanita hak yang sama dengan kaum lelaki untuk memperolehi, pertukaran atau mengekalkan kewarganegaraan mereka. Mereka harus menjamin bahawa perkahwinan sama ada dengan warga asing atau pertukaran kewarganegaraan suami semasa perkahwinan, tidak akan secara automatik menjadikannya sebagai tanpa bernegara atau memaksanya menurut kewarganegaraan suaminya.
2. Negara Pihak hendaklah memberi kepada kaum wanita hak yang sama dengan kaum lelaki dengan mengambil kira kewarganegaraan anak-anak mereka.

Bahagian III

Fasal 10

Negara Pihak hendaklah mengambil semua langkah yang sesuai bagi menghapuskan diskriminasi terhadap wanita untuk menjamin hak yang sama dengan kaum lelaki di dalam bidang pendidikan, khususnya dalam memastikan kesamarataan asas di antara kaum lelaki dan wanita:

- (a) Keadaan yang sama dalam bidang kerjaya dan panduan vokasional, mendapat peluang pengajian dan untuk memperolehi diploma dalam semua kategori pendidikan di peringkat luar bandar dan bandar; kesamarataan ini hendaklah dijamin di dalam pendidikan pra-sekolah, umum, teknik, profesional dan pendidikan teknik tinggi, dan juga di dalam semua jenis latihan vokasional;
- (b) Mendapat kurikulum yang sama, peperiksaan yang sama, tenaga pengajar dengan standard yang sama dan premis sekolah serta kelengkapan yang mempunyai mutu yang sama;
- (c) Penghapusan sebarang konsep stereotaip mengenai peranan kaum lelaki dan wanita di semua peringkat dan dalam semua bentuk pendidikan dengan menggalakkan pendidikan bersama dan jenis pendidikan yang lain yang akan menolong mencapai matlamat ini dan, khususnya, dengan semakan semula buku teks dan program sekolah serta pengubahsuaian kaedah pengajaran;
- (d) Peluang yang sama untuk mendapat manfaat daripada biasiswa dan bantuan pendidikan yang lain;
- (e) Peluang yang sama untuk menyertai program pendidikan secara berterusan termasuk program kebolehan membaca dan menulis peringkat dewasa, terutamanya untuk tujuan mengurangkan, pada masa seawal mungkin, sebarang jurang pendidikan yang wujud antara kaum lelaki dan wanita;
- (f) Penurunan kadar keciciran pelajar perempuan dan penyusunan program untuk gadis dan wanita yang telah meninggalkan bangku persekolahan pada tahap awal;

- (g) Peluang yang sama untuk menyertai sukan dan pendidikan fizikal secara aktif;
- (h) Memperolehi maklumat pendidikan yang khusus yang dapat membantu dalam memastikan keadaan kesihatan dan kesejahteraan keluarga, termasuk maklumat dan nasihat mengenai perancangan keluarga.

Fasal 11

- 1. Negara Pihak hendaklah mengambil semua langkah yang sewajarnya untuk menghapuskan diskriminasi terhadap wanita di dalam bidang pekerjaan demi menjamin kesamarataan antara kaum lelaki dan wanita, hak yang sama, khususnya:
 - (a) Hak untuk bekerja sebagai hak yang wajib bagi semua manusia;
 - (b) Hak untuk mendapat peluang pekerjaan yang sama, termasuk pemakaian kriteria yang sama dalam proses pemilihan pekerjaan;
 - (c) Hak untuk bebas memilih profesi atau pekerjaan, hak untuk kenaikan pangkat, pekerjaan yang stabil, faedah perkhidmatan dan syarat perkhidmatan serta hak untuk menerima latihan vokasional dan latihan semula, termasuk perantisan, latihan vokasional lanjutan dan latihan semula;
 - (d) Hak untuk mendapat gaji yang sama, termasuk faedah pekerjaan, serta layanan yang saksama dari segi kerja yang mempunyai nilai yang sama, dan juga layanan yang sama dalam penilaian kualiti kerja;
 - (e) Hak untuk mendapat keselamatan sosial, terutama dalam kes persaraan, pengangguran, penyakit, hilang upaya, dan sakit tua dan ketidakupayaan lain untuk bekerja dan juga hak untuk cuti bergaji.
 - (f) Hak untuk mendapat perlindungan kesihatan dan tempat kerja yang selamat, termasuk jaminan terhadap kedudukan jawatan semasa melahirkan anak.
- 2. Untuk mencegah diskriminasi terhadap wanita atas dasar perkahwinan atau kehamilan dan juga untuk memastikan hak mereka untuk bekerja, Negara

Pihak hendaklah mengambil langkah-langkah yang sewajarnya:

- (a) Untuk melarang, mengenakan sekatan, pemberhentian kerja atas dasar kehamilan atau cuti bersalin dan diskriminasi dalam pemberhentian kerja berasaskan status perkahwinan;
 - (b) Memperkenalkan cuti bersalin dengan gaji atau faedah sosial yang setaraf dengan kehilangan pekerjaan dahulu, kekanan dalam jawatan yang dipegang atau elaun sosial;
 - (c) Menggalakkan peruntukan bagi khidmat sokongan sosial yang diperlukan bagi membolehkan ibubapa menggabungkan kewajipan keluarga dengan tanggungjawab pekerjaan dan penyertaan dalam kehidupan awam, terutamanya dengan menggalakkan penubuhan dan pembangunan rangkaian perkhidmatan;
 - (d) Memberi perlindungan khas kepada wanita semasa hamil daripada pekerjaan yang boleh memudaratkan mereka.
3. Perlindungan undang-undang yang berkaitan dengan perkara yang terkandung di dalam makalah ini hendaklah dikaji semula dari semasa ke semasa berdasarkan pengetahuan sains dan teknologi dan ia hendaklah disemak semula, dimansuhkan atau dilanjutkan jika perlu.

Fasal 12

1. Negara Pihak hendaklah mengambil langkah yang sewajarnya untuk menghapuskan diskriminasi dalam bidang kesihatan demi memastikan kesamarataan antara kaum lelaki dan wanita, mempunyai memperolehi perkhidmatan kesihatan termasuk perkhidmatan perancangan keluarga.
2. Dengan mengambil kira peruntukan pada perenggan 1, Negara Pihak juga hendaklah memastikan wanita mendapat perkhidmatan yang sesuai yang berkaitan dengan kehamilan, waktu bersalin, selepas bersalin, dan juga makanan yang mencukupi semasa hamil dan laktasi.

Fasal 13

Negara Pihak hendaklah mengambil langkah yang sewajarnya untuk menghapuskan diskriminasi terhadap wanita di bidang ekonomi dan kehidupan sosial yang lain demi memastikan kesamarataan antara wanita dan lelaki, hak yang sama, khususnya:

- (a) Hak terhadap faedah keluarga;
- (b) Hak mendapatkan kemudahan pinjaman bank, gadai janji dan pinjaman kewangan dalam bentuk yang lain;
- (c) Hak untuk menyertai aktiviti hiburan, sukan dan semua aspek kebudayaan.

Fasal 14

1. Negara Pihak hendaklah mengambil kira masalah yang dihadapi oleh wanita luar bandar dan peranan wanita luar bandar yang penting dalam membantu kehidupan keluarga mereka dari segi ekonomi, termasuk dalam pekerjaan mereka di sektor ekonomi yang bukan berunsur kewangan dan mengambil langkah yang sewajarnya untuk memastikan pelaksanaan peruntukan konvensyen ini terhadap wanita luar bandar.
2. Negara Pihak hendaklah mengambil langkah yang sepatutnya untuk menghapuskan diskriminasi terhadap wanita luar bandar demi memastikan , atas dasar kesamarataan antara wanita dan lelaki, yang mereka serta dan mendapat manfaat dari pembangunan luar bandar dan hendaklah memastikan wanita seumpama ini mendapat hak :
 - (a) untuk menyertai dalam penghuraian dan pelaksanaan rancangan pembangunan di semua peringkat;
 - (b) Mempunyai akses kepada kemudahan perkhidmatan kesihatan, termasuk maklumat , kaunseling dan perkhidmatan perancangan keluarga ;
 - (c) Mendapat manfaat daripada program keselamatan sosial secara langsung;

- (d) Mendapat pelbagai jenis latihan dan pendidikan secara rasmi dan tidak rasmi, termasuk yang berkaitan dengan kebolehan membaca dan menulis, dan juga, *inter alia*, faedah kepada semua masyarakat dan perkhidmatan lanjutan, demi meningkatkan kecekapan teknikal;
- (e) Mengelolakan kumpulan bantu-diri dan koperasi bagi mendapat kemudahan yang sama terhadap peluang ekonomi melalui pekerjaan atau bekerja sendiri;
- (f) Menyertai semua aktiviti kemasyarakatan;
- (g) Mendapat akses kepada kemudahan pinjaman pertanian, kemudahan pemasaran, teknologi yang sesuai dan layanan yang sama dalam pembaharuan tanah dan pertanian serta di dalam skim penempatan semula tanah;
- (h) Menikmati keadaan hidup yang selesa, terutamanya berkaitan dengan perumahan, sanitasi, bekalan elektrik dan air, pengangkutan dan perhubungan.

Bahagian IV

Fasal 15

1. Negara Pihak hendaklah memberi layanan yang sama kepada kaum wanita dan lelaki dari segi undang-undang.
2. Negara Pihak hendaklah memberi kepada kaum wanita, di dalam perkara sivil, kapasiti yang sah menurut undang-undang yang sama dengan kaum lelaki dan peluang yang sama untuk mempraktiskan kapasiti tersebut. Secara khususnya, mereka hendaklah memberi wanita hak yang sama untuk membuat kontrak, untuk mentadbir harta dan harus dilayan secara saksama dalam semua prosedur di peringkat mahkamah dan tribunal.
3. Negara Pihak bersetuju bahawa semua kontrak dan semua agensi swasta yang lain mempunyai kesan perundangan yang bertujuan untuk menghalang kapasiti sah wanita akan dianggap sebagai terbatas dan tidak sah.
4. Negara Pihak hendaklah kepada kaum wanita hak yang sama dengan kaum lelaki dari segi undang-undang yang berkaitan dengan pergerakan seseorang dan kebebasan memilih kediaman dan tempat tinggal yang tetap.

Fasal 16

1. Negara Pihak hendaklah mengambil langkah yang sewajarnya untuk menghapuskan diskriminasi terhadap wanita dalam semua perkara yang berkaitan dengan perkahwinan dan hubungan kekeluargaan, terutamanya dalam memastikan kesamarataan antara kaum wanita dan lelaki:
 - (a) Hak untuk berkahwin;
 - (b) Hak untuk bebas memilih pasangan dan berkahwin dengan kerelaan dan persetujuan sepenuhnya;
 - (c) Hak dan tanggungjawab yang sama semasa perkahwinan dan pembubarannya;

- (d) Hak dan tanggungjawab yang sama sebagai ibubapa, tidak mengira status perkahwinan, dalam perkara berkaitan dengan anak-anak, dalam semua kes kepentingan anak-anak mesti diutamakan;
 - (e) Hak yang sama untuk membuat keputusan mengenai bilangan dan ruang untuk anak-anak mereka dan untuk mendapat maklumat, pendidikan dan saluran untuk membolehkan mereka melaksanakan hak mereka;
 - (f) Hak dan tanggungjawab yang sama berhubung dengan penjagaan, pengamanahan dan pengambilan anak angkat, atau institusi yang serupa di mana konsep ini wujud dalam undang-undang peringkat kebangsaan; di dalam semua kes kepentingan anak-anak hendaklah diberikan keutamaan;
 - (g) Hak peribadi yang sama sebagai suami dan isteri, termasuk hak untuk memilih nama keluarga, profesi dan pekerjaan;
 - (h) Hak yang sama untuk kedua-dua pasangan dari segi hak milik, perolehan, pengurusan, pentadbiran, penikmatan dan pembahagian harta, samaada secara percuma atau untuk suatu pertimbangan yang bernilai.
2. Pertunangan dan perkahwinan seorang kanak-kanak tidak harus mempunyai kesan perundungan, dan semua tindakan yang diperlukan, termasuk undang-undang, hendaklah diambil untuk menyatakan suatu umur minimum untuk perkahwinan dan membuat pendaftaran perkahwinan itu dengan pihak pendaftaran rasmi yang wajib.

Bahagian IV

Fasal 17

1. Untuk tujuan meneliti kemajuan yang dibuat semasa pelaksanaan Konvensyen ini, hendaklah ditubuhkan sebuah Jawatankuasa Penghapusan Diskriminasi terhadap Wanita (sekarang dan seterusnya dirujuk kepada sebagai Jawatankuasa) meliputi, pada masa berkuatkuasanya Konvensyen, daripada lapan belas dan, selepas ratifikasi atau kemasukan kepada Konvensyen oleh Negara Pihak yang ketiga puluh lima, iaitu dua puluh tiga orang pakar yang mempunyai prinsip moral yang tinggi dan diiktiraf kepakarannya dalam bidang hak asasi manusia, yang boleh berkhidmat berdasarkan kedudukan peribadi mereka. Pakar tersebut hendaklah dipilih oleh Negara Pihak, dengan mengambil kira faktor sebaran geografi yang saksama dan penglibatan beberapa orang yang mempunyai pengalaman perundangan.
2. Anggota Jawatankuasa tersebut hendaklah dipilih melalui undi rahsia daripada senarai orang yang dicalonkan oleh Negara Pihak. Setiap Negara Pihak boleh mencalonkan seorang daripada warganegaranya sendiri.
3. Pilihanraya peringkat awal ini hendaklah diadakan tidak lebih daripada enam bulan selepas tarikh penguatkuasaan Konvensyen ini. Sekurang-kurangnya tiga bulan sebelum tarikh bagi setiap pilihanraya ini, Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu hendaklah menghantarkan sepucuk surat kepada Negara Pihak bagi mempelawa mereka untuk menghantarkan pencalonan dalam tempoh dua bulan. Setiausaha Agung akan menyediakan satu senarai mengikut abjad semua calon yang telah dicalonkan, menyatakan nama Negara Pihak yang telah mencalonkan mereka, dan senarai ini hendaklah diserahkan kepada Negara Pihak yang berkenaan.
4. Pilihanraya anggota Jawatankuasa hendaklah diadakan pada mesyuarat Negara Pihak yang dipengerusikan oleh Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu. Pada mesyuarat tersebut, dua pertiga Negara Pihak boleh membentuk korum, individu yang terpilih sebagai Jawatankuasa terdiri daripada mereka yang telah mendapat bilangan undian yang terbesar dan majoriti mutlak undian wakil Negara Pihak yang hadir dan mengundi.

5. Anggota Jawatankuasa itu hendaklah dipilih untuk suatu penggal selama empat tahun. Walau bagaimanapun, tempoh sembilan anggota yang dipilih pada pilihanraya pertama, akan tamat pada penghujung tahun kedua; sebaik sahaja selesai pilihanraya yang pertama, nama sembilan anggota ini akan dipilih secara sekumpulan oleh pengurus Jawatankuasa.
6. Pilihanraya lima anggota Jawatankuasa tambahan hendaklah diadakan menurut peruntukan pada perenggan 2, 3 dan 4 fasal ini, mengikut ratifikasi atau kemasukan ketiga puluh lima. Tempoh untuk dua anggota tambahan yang dipilih kali ini akan luput pada akhir tahun kedua, nama dua anggota ini akan dipilih oleh Pengurus Jawatankuasa itu.
7. Untuk mengisi kekosongan tidak rasmi, Negara Pihak yang mana pakarnya telah berhenti daripada berfungsi sebagai anggota Jawatankuasa tersebut hendaklah melantik pakar yang lain di kalangan warganegaranya, tertakluk kepada kelulusan Jawatankuasa.
8. Anggota Jawatankuasa akan, dengan kebenaran Perhimpunan Agung, menerima emolument daripada sumber Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu berdasarkan syarat-syarat yang ditentukan oleh Perhimpunan, mengambil kira kepentingan tanggungjawab Jawatankuasa.
9. Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu hendaklah membekalkan kakitangan dan kemudahan yang diperlukan bagi melicinkan pelaksanaan secara berkesan oleh Jawatankuasa di bawah Konvensyen ini.

Fasal 18

1. Negara Pihak mengambil langkah untuk menyerahkan kepada Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu, untuk pertimbangan Jawatankuasa, satu laporan mengenai perundungan, kehakiman, pentadbiran atau tindakan lain yang diambil oleh mereka untuk memberi kesan kepada peruntukan di dalam Konvensyen ini dan mengenai kemajuan yang dicapai di dalam hal berikut:
 - (a) Dalam tempoh setahun selepas berkuatkuasa bagi Negara yang terbabit; dan

- (b) Kemudian sekurang-kurangnya setiap empat tahun dan laporan lanjut pada bila-bila masa sahaja apabila diminta oleh Jawatankuasa.
2. Laporan hendaklah menunjukkan faktor dan kesukaran yang menjelaskan tahap pelaksanaan kewajipan di bawah Konvensyen ini.

Fasal 19

1. Jawatankuasa hendaklah menerima pakai tatacaranya sendiri.
2. Jawatankuasa hendaklah memilih pegawai-pegawaiannya bagi suatu penggal selama dua tahun.

Fasal 20

1. Jawatankuasa biasanya akan bertemu untuk suatu tempoh tidak lebih daripada dua minggu setiap tahun untuk mempertimbangkan laporan yang diserahkan selaras dengan fasal 18 Konvensyen ini.
2. Mesyuarat Jawatankuasa itu biasanya diadakan di Ibu pejabat Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu atau di mana-mana tempat yang sesuai yang ditentukan oleh Jawatankuasa.

Fasal 21

1. Jawatankuasa hendaklah, melalui Majlis Ekonomi dan Sosial, membuat laporan setiap tahun kepada Perhimpunan Agung Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu mengenai aktivitinya dan boleh membuat saranan dan cadangan umum berdasarkan penelitian laporan dan maklumat yang diterima daripada Negara Pihak. Saranan dan cadangan umum seperti itu hendaklah dimasukkan di dalam Laporan Jawatankuasa berserta dengan komen, sekiranya ada daripada Negara Pihak.
2. Setiausaha Agung hendaklah menghantar laporan Jawatankuasa tersebut kepada Suruhanjaya mengenai Status Wanita untuk maklumannya.

Fasal 22

Agensi khas ini adalah berhak diwakili atas pertimbangan mengenai pelaksanaan peruntukan Konvensyen ini yang termasuk dalam skop aktiviti mereka. Jawatankuasa boleh menjemput agensi khas untuk menyerahkan laporan mengenai pelaksanaan Konvensyen dalam bidang yang termasuk dalam skop aktiviti mereka.

-

02 (2)

Agensi khas diwakili atas pertimbangan mengenai pelaksanaan peruntukan.

Agensi khas diwakili atas pertimbangan mengenai pelaksanaan peruntukan dalam skop aktiviti mereka.

-

02 (2)

Agensi khas diwakili atas pertimbangan mengenai pelaksanaan peruntukan dalam skop aktiviti mereka.

Agensi khas diwakili atas pertimbangan mengenai pelaksanaan peruntukan dalam skop aktiviti mereka.

-

02 (2)

Agensi khas diwakili atas pertimbangan mengenai pelaksanaan peruntukan dalam skop aktiviti mereka.

Agensi khas diwakili atas pertimbangan mengenai pelaksanaan peruntukan dalam skop aktiviti mereka.

-

02 (2)

Bahagian V

Fasal 23

Tidak ada di dalam Konvensyen ini yang boleh menjelaskan mana-mana peruntukan yang lebih kondusif terhadap pencapaian kesamarataan di antara kaum lelaki dan wanita yang mana mengandungi:

- (a) Di dalam undang-undang sesebuah Negara Pihak; atau
- (b) Di dalam mana-mana konvensyen, triti atau perjanjian antarabangsa yang berkuatkuasa di Negara Pihak tersebut.

Fasal 24

Negara Pihak hendaklah mengambil langkah menerima pakai semua tindakan yang perlu di peringkat kebangsaan dengan tujuan untuk merealisasikan sepenuhnya hak yang diiktirafkan di dalam Konvensyen ini.

Fasal 25

1. Konvensyen ini hendaklah terbuka untuk ditandatangani semua Negara.
2. Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu ditugaskan untuk menyimpan Konvensyen ini.
3. Konvensyen ini terbuka untuk ratifikasi. Instrumen ratifikasi hendaklah disimpan oleh Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu.
4. Konvensyen ini terbuka untuk kemasukan oleh mana-mana Negara. Kemasukan hendaklah dilaksanakan melalui penyimpanan instrumen kemasukan oleh Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu.

Fasal 26

1. Permintaan untuk meminda Konvensyen ini boleh dibuat pada bila-bila masa oleh Negara Pihak dengan melalui suatu pemberitahuan secara bertulis kepada Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu.
2. Perhimpunan Agung Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu akan membuat keputusan ke atas langkah-langkah, jika ada, yang perlu diambil berdasarkan permintaan tersebut.

Fasal 27

1. Konvensyen ini hendaklah berkuatkuasa pada hari ketiga puluh dari tarikh penyimpanan instrumen ratifikasi atau kemasukan yang ke dua puluh oleh Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu.
2. Bagi setiap Negara yang meratifikasi Konvensyen ini atau menyertainya setelah penyimpanan instrumen ratifikasi atau kemasukan yang ke-dua puluh, Konvensyen hendaklah berkuatkuasa pada hari ketiga puluh selepas tarikh penyimpanan instrumen ratifikasi atau kemasukan tersebut.

Fasal 28

1. Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu hendaklah menerima dan mengedarkan kepada semua Negara teks syarat yang dibuat oleh semua negara pada masa ratifikasi atau kemasukan.
2. Syarat yang tidak sesuai dengan matlamat dan tujuan Konvensyen ini tidak akan dibenarkan.
3. Syarat tersebut boleh ditarik pada bila-bila masa melalui pemberitahuan kepada Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu, yang kemudiannya akan memberitahu semua Negara yang lain. Pemberitahuan tersebut akan berkuatkuasa pada tarikh ia diterima.

Fasal 29

1. Sebarang pertikaian antara dua atau lebih Negara Pihak mengenai tafsiran atau penggunaan Konvensyen ini yang tidak dapat diselesaikan melalui perundingan akan, di atas permintaan salah satu daripada mereka, diserahkan kepada penimbangtaraan. Jika dalam enam bulan daripada tarikh permintaan untuk penimbangtaraan Negara-negara tersebut masih tidak bersetuju dengan organisasi penimbangtaraan, mana-mana Negara Pihak tersebut boleh merujuk pertikaian itu kepada Mahkamah Keadilan Antarabangsa secara permintaan selaras dengan Statut Mahkamah.
2. Setiap Negara Pihak, semasa menandatangani atau meratifikasi Konvensyen ini, atau melakukan kemasukan, mengisyiharkan bahawa ia menganggap dirinya tidak terikat oleh perenggan I fasal ini. Negara Pihak lain tidak akan terikat oleh perenggan ini dengan merujuk kepada mana-mana Negara Pihak yang telah membuat syarat tersebut.
3. Mana-mana Negara Pihak yang telah mengenakan syarat selaras dengan perenggan 2 fasal ini boleh pada bila-bila masa untuk menarik balik syarat tersebut melalui pemberitahuan kepada Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu.

Fasal 30

1. Persidangan ini yang ditulis dalam Bahasa Arab, Cina, Inggeris, Perancis, Rusia dan Sepanyol adalah sah dan hendaklah disimpan oleh Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu.

Tentang ERA Consumer

Persatuan Pendidikan dan Penyelidikan untuk Pengguna-Pengguna Malaysia (ERA Consumer Malaysia) adalah sebuah organisasi sukarela, bersifat bukan politik yang ditubuhkan di Ipoh, Perak pada tahun 1985. ERA Consumer Malaysia adalah sebuah organisasi kebangsaan yang berdaftar di bawah Akta Pertubuhan Malaysia 1966. Ia ditubuhkan untuk mempromosikan dan menjalankan aktiviti-aktiviti kritikal yang berkaitan dengan masyarakat awam.

ERA Consumer merupakan sebuah institusi dinamik yang sering memberikan respon dan memperkenalkan perkhidmatannya mengikut kehendak dan permintaan masyarakat. ERA Consumer Malaysia mempunyai visi untuk mewujudkan sebuah organisasi untuk masyarakat yang mampu berdikari dan membuat keputusan sendiri dengan melibatkan diri secara aktif dalam melindungi kepentingan pengguna sebagaimana mereka melindungi diri sendiri, di samping mengamalkan corak hidup dan penggunaan yang lestari dan bertindak secara adil dalam mengawal proses pentadbiran.

Ia juga berperanan dalam memberi kesedaran kepada orang ramai dalam isu-isu yang menekan kehidupan mereka melalui penyelidikan dan program pendidikan. ERA Consumer terlibat dalam membina perpaduan dan persefahaman dengan badan-badan bukan kerajaan lain di Malaysia; mengeratkan hubungan Selatan-Selatan dan persefahaman Utara-Selatan. Komponen dan program utama ERA Consumer adalah penyelidikan, pendidikan dan perlindungan pengguna, pentadbiran bertanggungjawab dan pendidikan hak-hak asasi manusia serta pertanian mampan, jaminan makanan dan pembangunan pedalaman.

Diterbitkan oleh:

**PERSATUAN PENDIDIKAN DAN
PENYELIDIKAAN UNTUK
彭guna-彭guna MALAYSIA
(ERA CONSUMER MALAYSIA)**

No 24, Jalan SS1/22A
47300 Petaling Jaya
Selangor Darul Ehsan
Tel (603) 7877 4741, 7876 4648
Faks (603) 7873 0636
Emel eracons@po.jaring.my
Laman Web www.eraconsumer.org

ISBN 983-2518-17-2

Dicetak oleh : Syarikat Asas Jaya

Cetakan Disember 2002